

Стратегија руралног развоја општине Нови Бечеј
2015-2025

Јун 2015.

1. Увод

Стратегија руралног развоја општине Нови Бечеј (у даљем тексту Стратегија) је секторски стратешки план развоја који треба да идентификује могућности развоја општине у области руралног развоја.

Израду овог стратешког документа покренуло је удружење грађана „Центар за рурални развој - Нови Бечеј“ из Бочара у партнерству са Канцеларијом за локални економски развој општине Нови Бечеј (КЛЕР), који су иницирали формирање Локалне акционе групе (ЛАГ) под називом „НБрурал“ у сарадњи са јавним, приватним и цивилним сектором на територији општине Нови Бечеј.

Циљ оснивања партнерства „НБрурал“ је развој заједнице подстичући развој предузетништва и конкурентне пољопривреде кроз одрживо управљање и коришћење природног богатства, а имајући у виду заштиту животне средине и неговање мултикултуралности, културе и традиције.

Након утврђеног стања о тешким социо - економским приликама у руралним местима наше општине, али и привредним изазовима, кључни чиниоци ЛАГ-а су кренули у израду Локалне стратегије руралног развоја за период 2015-2025. године.

Скупштинска одлука о приступању изради стратегије донета је 31.03.2015. године.

Стратегија се дефинише, усваја и спроводи на општинском нивоу и односи се на територију општине Нови Бечеј. Процес израде и имплементације Стратегије се заснива на партиципативном приступу, што подразумева директну укљученост свих заинтересованих страна током трајања целокупног процеса. У том контексту је на почетку процеса израде Стратегије, уз подршку председника општине, формирана Радна група која је координирала процесом израде Стратегије. Радна група је имала по један састанак, за сваки дефинисани сектор, а чланови радне групе су имали низ интерних састанака, као и састанака са корисницима директно заинтересованим за процес израде и имплементације Стратегије.

1.1. Визија

Визија Локалне стратегије руралног развоја територијалног партнерства „НБрурал“ за период од 2015-2025. је: **„Висок степен запослености на територији ЛАГ-а која је вишенационална и толерантна средина препознатљива по својим туристичким садржајима и квалитетној домаћој трпези, која има базу у развијеној пољопривредној производњи и прерађивачкој индустрији, као и у еколошки очуваној природној средини.“**

Визија је настала као резултат анализа пољопривреде и привреде, туризма и животне средине кроз посматрање економских параметара, социјалног окружења и искуства живота на подручју ЛАГ-а.

Одређени су и циљеви удруживања ЛАГ-а „НБрурал“:

- дефинисати потребе за едукацијом у циљу подршке руралном развоју
- радити на удруживању ресурса, организација и појединаца
- повезати привредне активности као основе локалног развоја
- радити на ојачавању веза између јавног, приватног и НВО сектора
- промовисати и подстицати поверење у удруживање и заједнички рад
- радити на унапређењу развојних капацитета удруживањем и јачањем људских ресурса

Економски и друштвени развој општине Нови Бечеј у наредном периоду требало би заснивати на одрживом искоришћавању природних ресурса и равномерном развоју градске и сеоских средина.

Шансе за економски развој су у развоју пољопривреде, прерађивачке индустрије и сродних производних делатности, као и туризма.

2. Утемељеност за израду Стратегије

Према критеријума OECD Organisation for Economic Co-operation and Development (Организација за економску сарадњу и развој) општине са густином насељености испод 150 становника на 1 km² спадају у ред руралних области. Општина Нови Бечеј по попису становника спроведеном 2011. године има 23.925 становника односно 39 становника по 1 km² што значи да је представља изразито рурално подручје.

Политика руралног развоја ЕУ је једна од најважнијих политика ЕУ. Подршка ЕУ земљама кандидатима се огледа у приступности IPA, и посебно IPARD, фондова.

Битна компонента ових фондова је подршка развоју руралних подручја и заштита животне средине. Србија се за потпуно коришћење IPARD фондова мора припремити на националном, регионалном и локалном нивоу. Ефикасност политике руралног развоја и коришћења предприступних средстава у највећој мери зависи од иницијатива, организације и способности локалне заједнице и индивидуалних иницијатива на локалном нивоу. Политика руралног развоја се заснива на „лидер“ принципу, програму који за циљ има ревитализацију руралних области кроз охрабривање друштвеног, економског и еколошког предузетништва од стране појединаца и група. Један од предуслова за коришћење IPARD фондова је постојање стратегија руралног развоја у локалним самоуправама.

2.1. Лидер

Настанак и основни механизми (LEADER) (фран. Лиасон Ентре Актионс поур ле Девелопмент д'л Економие Рурале) је Програм руралног развоја који се делимично финансира од стране ЕУ. ЛИДЕР је покренут 1991. године од стране тадашњег Комесара за пољопривреду ЕУ, Реја Мекшерја. ЛИДЕР 1 је лансиран као пилот иницијатива, усмерена на подршку привредном и друштвено-социјалном оживљавању и интегрисању руралних подручја. Програм је настојао да то постигне путем промовисања израде локалних развојних стратегија, које би биле:

- иновативне,
- интегрисане,
- партиципативне.

Идеја која је у основи ЛИДЕР-а је да планови развоја и локалне стратегије треба да буду резултат договора локалних актера. Активности које ће се предузимати у циљу реализације ових планова и стратегија такође треба да буду дефинисане на локалном нивоу, али према оквирима прихваћеним на националном нивоу и на нивоу ЕУ. ЛИДЕР се реализује средствима ЕУ, националних влада и средствима приватног сектора. Дати механизам суфинансирања обезбеђује већу поузданост у спровођењу програма и појединачних пројеката, како на националном тако и на локалном нивоу.

2.2. Локалне акционе групе (ЛАГ)

Најзначајнији механизам за спровођење ЛИДЕР-а на локалном нивоу јесте тело под називом Локална акциона група (ЛАГ). ЛАГ чине представници различитих друштвених, привредних и политичких сектора који постоје у локалној заједници. Управљање ЛИДЕР програмом на локалном нивоу, од стране Локалних акционих група, карактеришу неколико елемената:

1. Сваки ЛАГ мора да дефинише сопствено географско подручје, које покрива повезану област од 5.000 до 150.000 становника, за које је надлежан.
2. ЛАГ-ови се руководе претходно одобреним стратешким планом за њихову област.
3. Дати мулти-секторски планови морају бити креирани на локалном нивоу, а потом се шаљу на одобрење одговарајућој институцији на националном нивоу.
4. ЛАГ-ови су потом одговорни за спровођење датих планова током трајања LEADER програма.

Рад ЛАГ-а надгледа Управни одбор, у чијем саставу мора бити одражено партнерство између интереса заједнице, државе и приватног сектора (тј. мора бити састављен од представника локалних и пословних заједница, локалних власти, друштвених партнера, државних агенција, организација цивилног друштва итд.).

Како би се у потпуности поштовали демократски принципи одлучивања и управљања, потребно је да већину чланова чине независни представници друштва. Директори ЛАГ-а су одговорни за управљање програмом на локалном нивоу, као и за доделу бесповратних средстава. Дате надлежности треба да се спроводе према Правилима програмске подршке и Локалном стратешком плану. Свакодневне активности везане за спровођење самог Програма су у надлежности особља ЛАГ-а.

2.3. Локални планови развоја (Стратегија)

Структура стратешког документа је јасно дефинисана у смерницама датим на европском и националном нивоу. Овим планом се дефинишу мере којима ће се подржати локални развој, као и мере усмерене на повећање сарадње са другим регионима. Реформисаном политиком руралног развоја предвиђен је шири спектар мера из којег се на локалном нивоу врши одабир приоритетних активности:

- Обука;
- Анализа и развој (израда студија о изводљивости, планова, ревизија средстава, прототипа производа и услуга);
- Иновативна рурална предузећа, занатске радње и локални сервиси
- Експлоатација производа пољопривреде, шумарства и рибарства;
- Унапређење природне, друштвене и културне средине;
- Иницијативе које воде рачуна о заштити природне средине;
- Анимација и изградња капацитета. Ова мера подразумева „подстицање и развој друштвених група кроз ефективну промену понашања уопште и кроз подстицање ентузијазма и развој вештина и ресурса ради промовисања предузетништва и запошљавања“
- Рурални, еко, етно и агро-туризам.

3. Законски оквир развоја руралних подручја

Приближно 70% територије Републике Србије се може дефинисати као рурално. У овим областима живи око 43% укупног становништва Србије. Руралне области у Србији се значајно разликују по социјалним, економским и демографским карактеристикама.

Основни проблеми и трендови са којим се суочавају скоро све руралне области су миграције, слаба диверзификација економских активности, екстензивна пољопривреда као доминантна економска активност, висока стопа незапослености, недостатак могућности за запошљавање, слаба и неразвијена инфраструктура, низак БДП по глави становника у поређењу са урбаним областима и незагађена животна средина која се суочава са потенцијалним претњама. Већина ових проблема је последица глобалних промена у претходном периоду.

3.1. Историјат

Пољопривреда је одувек у Србији била важна привредна грана којој се поклањало недовољно пажње. Специјални фондови и подстицаји за развој пољопривреде нису постојали до почетка 70-тих година.

Почетком 1980-тих година су под утицајем Организације за економску сарадњу и развој (OECD) и уз помоћ међународних фондова формирана и пласирана средства “Зеленог плана” са циљем унапређења пољопривредне производње. Пољопривредним домаћинствима су финансијска средства дистрибуирана преко државних предузећа и задруга.

Током деведесетих година прошлог века постојало је неколико фондова и програма за развој неразвијених региона и ревитализацију села. У условима изражене сиве економије и монетарних поремећаја током деведесетих година фондови за смањење регионалних развојних диспаратитета, као и они намењени пољопривреди и руралном развоју нису могли да дају видљиве резултате. Са доношењем Закона о коришћењу средстава аграрног буџета из 1995. године у Републици Србији се стварају претпоставке за обезбеђење финансијске помоћи за развој пољопривреде и руралних подручја.

3.2. Преглед

У мају 2009. године је усвојен Закон о пољопривреди и руралном развоју који дефинише циљеве у развоју руралних подручја и мере које треба да доведу до развоја руралних подручја. На предлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, 2011. године Влада усваја Национални програм руралног развоја од 2011. до 2013. године. Ово је први Национални програм руралног развоја који обухвата мере које ће Влада спроводити у наредном трогодишњем периоду.

У настојању да се што јасније трасира правац будућих реформи пољопривредног сектора у склопу спољних и унутрашњих изазова са којима се он суочава, као и да се дефинишу мере и активности за обнову и активирање развојних потенцијала руралних средина, Министарство пољопривреде и заштите животне средине (у даљем тексту: МПЗЖС) покренуло је израду стратешког документа. Резултат је Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 - 2024. године. Овим документом успостављени су темељи нове пољопривредне политике, дефинисани у складу са принципима модерног управљања јавним политикама и на линији јасног опредељења МПЗЖС за постепено преузимање модела европске подршке пољопривреди.

У периоду када Република Србија ступа у нову фазу већ започетог процеса европских интеграција, овом стратегијом МПЗЖС изржава спремност и оспособљеност да перманентно, постепено и доследно преузима елементе европског модела пољопривреде и уводи их у своју политичку праксу, обезбеђујући тако у дугорочној перспективи највеће користи за српске пољопривреднике, правна лица и предузетнике, као и становнике из руралних подручја.

Основни правци развоја Републике Србије, па тако и оквир развоја пољопривреде и руралних подручја, дефинисани су националним стратешким документима у које спадају: Национални програм за усвајање правних тековина Европске уније, Први национални извештај о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва у Републици Србији, Национална стратегија одрживог развоја (Службени гласник РС, број 57/08), Национална стратегија привредног развоја Републике Србије од 2006. до 2012. године, итд. Већина кровних стратешких докумената препознаје значај и улогу пољопривреде и руралних средина у привредном развоју и очувању ресурса и животне средине. Исто тако, посебно у стратегијама усвојеним у новије време, препознају се специфичне потребе и ограничења са којима се сусреће рурално становништво.

3.3. Друга релевантна стратешка документа на која се ова стратегија ослања су:

1) Стратегија развоја пољопривреде Србије (Службени гласник РС, број 78/05), чија су решења услед динамичних промена укупног амбијента у сектору пољопривреде и појаве нових изазова са којима се пољопривреда и руралне средине суочавају, делимично превазиђена. С друге стране, у неким сегментима Стратегије развоја пољопривреде Србије нема довољно јасних смерница, или није предвиђен довољно широк спектар решења, који треба да понуди кључни секторски документ у новонасталим околностима;

2) Национални програм за пољопривреду Републике Србије од 2010. до 2013. године (Службени гласник РС, број 83/10) и Национални програм руралног развоја од 2011. до 2013. године (Службени гласник РС, број 15/11) су документи којима се спроводи Стратегија развоја пољопривреде Србије. Они садрже сет стратешких и специфичних развојних циљева за период до 2013. године, са јасним фокусом на побољшање конкурентности пољопривреде, шумарства и прехранбеног сектора, кроз реструктурирање, развој тржишта и тржишних механизма, као и унапређење руралног развоја и заштите животне средине;

3) Стратегија развоја шумарства Републике Србије (Службени гласник РС, број 59/06) дефинише опште развојне циљеве шумарског сектора Републике Србије и опредељујућих мера за постизање тих циљева;

4) Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године (Службени гласник РС, број 13/11) осврће се на везе између биодиверзитета и пољопривреде. Стратегија идентификује конкретне факторе угрожавања биодиверзитета из области пољопривреде и шумарства и утврђује конкретне мере за њихово ублажавање;

5) Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара (Службени гласник РС, број 33/12) дефинише следеће циљеве: обезбеђивање услова за одрживо коришћење ресурса кроз одговарајуће планирање сваког биланса и потрошње ресурса, смањење утицаја употребе ресурса на економију и животну средину, као и успостављање индикатора за њихово праћење.

Стратегија руралног развоја општине Нови Бечеј се у потпуности наставља на већ развијене локалне секторске планове и стратегије као и на Стратегију одрживог развоја општине Нови Бечеј.

4. Методологија израде Стратегије

Процес израде Стратегије покренуло је Удружење грађана Центар за рурални развој која је добила финансијска средства за ову намену. Након приступања изради Стратегије, Општина Нови Бечеј је именovala Радну групу за израду Стратегије. Радна група је израдила акциони план и дефинисала све заинтересоване стране учеснике процеса израде Стратегије.

Чланови радне групе били су:

1. Саша Дујин – председник и директор КЛЕР-а (представник јавног сектора),
2. Бојана Татић – координаторка Локалне акционе групе (ЛАГ) и пројекта „НБРурал“ (представница цивилног сектора),
3. Милан Калуђерски – члан, члан општинског већа задужен за пољопривреду (представник јавног сектора),
4. Сесилија Scheiber – члан, независан консултант (представник приватног сектора)
5. Александра Ђуричин – члан, Секретар Месне заједнице Ново Милошево (представница јавног сектора),
6. Игор Мунђан – члан, председник Савета Мавета месне заједнице Бочар (представник јавног сектора),
7. Јелена Цуцић – члан, Центар за рурални развој Нови Бечеј (ЦЗРР-НБ), (представница цивилног сектора),
8. Кирино Стојков – члан, представник НВО сектора Ново Милошево, (представник цивилног сектора),

9. Стеван Попов – члан, представник комисије за израду годишњег плана уређења државног земљишта и председник жетвеног штаба Нови Бечеј, дипл. агроном и представник 33 Вребалов аграр (представник цивилног сектора),
10. Љиљана Штрбац – члан, одборница, председница савета за родну равноправност, референт за пољопривреду (представница приватног сектора),
11. Милан Бата Станаћев – члан, представник општинског удружења воћара и виноградача „Боеми“ (представник цивилног сектора),
12. Ивица Стојшин – члан, представник Друштва пчелара Нови Бечеј (представник цивилног сектора),
13. Немања Васковић – члан, директор ТО општине Нови Бечеј (представник јавног сектора).

Методологија рада се заснивала на:

- разумевању и познавању руралног стања,
- тимском раду представника свих група које су укључене у ЛАГ,
- доброј комуникацији, великом броју разговора и интервјуа,
- коришћењу поузданих података из званичних извора

(Завод за статистику Републике Србије, Базе Агенције за привредне регистре, регистра пољопривредних газдинстава, подаци Министарства пољопривреде, СЕДЕФа по програму УСАИД-а за подршку развоја заједницама...)

али и података који су на располагању локалним институцијама,

- анализи трендова у општини Нови Бечеј.

Приликом развоја Стратегије Радна група је имала следећи методолошки приступ:

- коришћење Стратешких докумената општине Нови Бечеј и анализу постојећих података у базама институција и анализу свих званичних података који се односе на ову општину,
- организовање низа радионица са заинтересованим странама и састанака Радне групе за планирање ЛСРР,
- спровођење структурираних интервјуа са креираним питањима на узорку од по 100 испитаника,
- организовање радионица на којима је рађена SWOT анализа и дефинисана визија,
- организовање радионице за утврђивање развојних циљева, приоритета и мера.

5. Основне информације о општини Нови Бечеј

5.1. ГЕОГРАФСКИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ПОЛОЖАЈ

Општина Нови Бечеј се налази у средишњем, западном делу Баната, односно североисточном делу Војводине. Општину чине четири насеља, а то су: Нови Бечеј, центар истоимене општине, Ново Милошево, Бочар и Кумане. Атар општине Нови Бечеј простире се на банатској лесној тераси и алувијалној равни реке Тисе, на површини од 609 km². На северу и истоку општина Нови Бечеј се граничи са општином Кикинда, на југоистоку са општином Зрењанин, на југу са општином Жабалъ и на западу са општинама Бечеј и Ада. Границу према општинама Ада, Бечеј и Жабалъ чини река Тиса са њеним меандрима.

У саобраћајном погледу, најбољу повезаност има са Зрењанином. Пругом Београд-Зрењанин - Кикинда, општина Нови Бечеј је повезана са привредним регионима северног, средњег и јужног Баната, а преко Зрењанина повезана је железничком пругом са Новим Садам. Положај општине Нови Бечеј у односу на железничке комуникације се може сматрати повољним, јер кроз овај простор имамо пружање једне од главних пруга Баната, с тим да се планира и успостављање нове главне пруге (преко Тисе) до Бечеја односно Новог Сада. Водени саобраћај је на овом простору заступљен преко пловне реке Тисе и пловних канала из система ДТД.

Основни недостатак геосаобраћајног положаја општине Нови Бечеј је што на овом простору, иако егзистирају капацитети железничког и воденог саобраћаја, њихово садашње коришћење (због техничке застарелости) у домену транспорта је минорно, јер њихово веће ангажовање у транспортне сврхе повлачи интегрално повезивање са путним саобраћајем. Путни саобраћај је основни облик саобраћаја који опслужује транспортне захтеве овог простора. Интерна саобраћајна мрежа у оквиру општине Нови Бечеј омогућује висок ниво комуникација између насеља у општини и добре просторне везе са атаром и окружењем.

Сва насеља у општини су међусобно повезана асфалтним путем и пругом са средиштем општине Нови Бечеј. Као градско и привредно најразвијеније насеље, Нови Бечеј има најповољнији географски положај. Насеље је

изграђено крај саме Тисе и ту се укрштају сви сувоземни и водени путеви (река Тиса – канал ДТД), а низводно, на удаљености од једног километра, налази се и брана којом је ова река премошћена.

Географски положај насеља Нови Бечеј је ексцентричан у односу на општински простор и лежи непосредно на саобраћајници Кикинда - Нови Бечеј - Нови Сад, Нови Бечеј – Кумане - Зрењанин и Нови Бечеј - Башаид. Планирани нови пут Ново Милошево - Бочар-Ада преко новог моста на Тиси ће се надовезати на постојећи државни пут I реда. Насупрот овим погодностима Нови Бечеј нема повољан географски положај, у односу на Нови Сад и Београд, јер доступност до ових центара се остварује индиректним просторним везама различитог нивоа изграђености.

5.2. ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Према последњем попису становништва 2011. године, у 4 насеља новобечејске општине живи 23.925 становника. У Новом Бечеју, центру општине, живи 13.133 становника или 54,9 % становништва општине.

Природно кретање становништва одликује биолошка регресија - низак наталитет, пораст општег морталитета и биолошка регресија становништва. Општина Нови Бечеј је у 2011. години имала природни прираштај -7,1 ‰, што је за 1,9‰, мање у односу на републички просек, односно 0,7‰, мање у односу на просек у средњобанатском округу.

Табела 1.1. Основни подаци природног кретања становништва

Територијална јединица	Број становника				Природни прираштај	
	1981.	1991.	2002.	2011.	апсолутно	релативно
Општина Нови Бечеј	30.312	29.091	26.924	23.925	-172	-7,1%
Средњобанатски Округ	-	217.684	208.456	187.667	-1.468	-7,8%
АП Војводина	1.034.782	2.032.406	2.031.992	1.931.809	-10.589	-5.4%
Република Србија	9.332.000	7.595.636	7.498.001	7.186.862	-37.337	-5.2%

Извор: Републички завод за статистику

Само у периоду од 1948-1953. године расте укупан број становника, док је надаље карактеристичан перманентан пад популације, до последњег пописа.

5.3. ПРИВРЕДА И ДРУШТВО

Подручје општине Нови Бечеј располаже значајним природним и створеним развојним потенцијалима који у претходном периоду (након 1990. године) нису на адекватан начин валоризовани. Њихов квалитет, разноврсност и атрактивност обезбеђују основне претпоставке за бржи развој и повећање економске снаге општине.

Анализа укупног амбијента и структуре привреде општине (према подацима РЗС за 2011. годину) указала је на карактеристике недовољно развијене привреде које се огледају у следећем:

-ниво народног дохотка по становнику у односу на републички ниво износи 63,7%,

-укупан број запослених у Општини износи 4344 лица, број запослених на 1000 становника износи 168, што чини 62,00% у односу на просек АПВ, број незапослених лица на 1000 становника износи 149, односно 10% више у односу на просек АПВ, у структури оствареног народног дохотка пољопривреда и друге примарне делатности учествују са 50,00%, прерађивачка индустрија са 33,00%, трговина на велико и мало са 8%, док свеостале делатности остварују 9% народног дохотка,

-ниво оствареног промета у трговини на мало, као један од индикатора развијености Општине, у односу на републички ниво износи 37,9%.

Привреда општине је данас суочена са бројним проблемима од којих су најзначајнији успорен процес транзиције, пад укупне пословне активности, задуженост из претходних периода, недовољна инвестициона активност и одлив квалитетне радне снаге.

5.3.1. Пољопривреда

Најважнији производни ресурс општине чини пољопривредно земљиште са високом производном вредношћу које је погодно за узгој различитих пољопривредних култура у области ратарске, повртарске и воћарско-виноградарске производње, као и других видова пољопривредне производње. Развојни потенцијал пољопривредног земљишта повећавају значајни створени (материјални) и људски ресурси, могућност финалне прераде у оквиру капацитета прехрамбене индустрије, као и могућност реализације производње на великим тржиштима и кроз туристичку понуду овог подручја.

Као и све друге банатске општине и новобечејска општина је усмерена ка пољопривреди, будући да се ради о изразито равничарском подручју.

С обзиром на постојећи педолошки састав, који је веома солидан, али не и врхунски, општина Нови Бечеј нема тако висок удео земљишта под ратарским културама као неке од околних општина. И поред ове констатације, стоји чињеница да површине под њивама суверено преовлађују својим процентуалним уделом, у односу на остале типове земљишта по категоријама. Посматрано по катастарским општинама, удео земљишта под њивским културама је уједначен.

Оно што је доста уочљиво јесте неуобичајено велика заступљеност пашњака, на подручју општине Нови Бечеј, чак 16,81%, која значајно варира од 12,12% у КО Нови Бечеј, до 28,12% у КО Бочар. И поред тога што су значајно изражене варијације, ипак је генерално посматрано у свим КО овај удео надпросечно висок у односу на околне општине. Ова чињеница може се директно довести у везу са високим уделом слатина (солоњец и солончак) на подручју Општине.

Неуобичајено висок проценат обухватају и ливаде 4,44%, варирајући значајно по КО. Вероватно да се и ово варирање може објаснити педолошком сликом Општине. Оно што се свакако мора констатовати јесте да ни површине под пашњацима, а ни ливадске површине, нису у довољној мери валоризоване за сточарску производњу, као најоптималнији начин коришћења ових пољопривредних површина.

Посебну пажњу завређују воћњаци и виногради који обухватају 0,67% и 0,31% укупне територије општине, што не представља велик удео, али имају значајну економску, па чак и културолошку улогу.

Најзначајније површине под воћњацима и виноградима налазе се на Бисерном острву (КО Нови Бечеј). Ово је веома специфична природна целина, која представља највеће речно острво у Европи и која због своје педолошке и микроклиматске посебности рађа воће и грожђе надалеко чувено по квалитету.

Најзначајнија карактеристика овог острва јесте 17 ha винограда под јединственом сортом Мускат Крокан, која је пореклом највероватније из Алжира (мада је то сада немогуће утврдити), а сваје прилика да су виногради под овом сортом на Бисерном острву, тренутно једини на свету иако их је некад било и у Мађарској, Румунији и садашњој Украјини. Ова сорта, иначе јако осетљива, постепеноје смањивала ареал свога простирања, свдећи се на ове реликтне остатке лоциране на северозападном крају Бисерног острва, где опстаје вековима, заштићена благородним речним струјањима и песковитом алувијалном тлу на коме расте.

Оно што је важно истаћи ова сорта даје вино непоновљивог квалитета, на изузетно ограниченом географском простору, што сортно виносправљено од Мускат Крокана чини убедљиво најскупљим српским вином на тржишту. Међутим на одржавању и евентуалном ширењу ове сорте није довољно урађено, као што није урађено ни на осавремењавању винарије и подрума где се оно справља и негује и поред тога што за то постоје и добри услови и више него богата традиција.

Значајан је и удео трстика, мочвара, рибњака, језера, који укупно у општини Нови Бечеј обухватају 2,08%. Може се констатовати да општина Нови Бечеј има врло солидне услове, традицију и компетентне људе за развој избалансиране пољопривредне производње, која ће у наредном периоду представљати окосницу развоја ове Општине.

Последњих година уочени су трендови укрупњавања земљишних поседа и оснивања задруга које се баве, како производњом, тако и трговином репроматеријалом и пољопривредним производима.

Више нису ретка газдинства која обрађују и неколико десетина па и стотина хектара уз коришћењесавремене механизације и агротехнике. Уз такву производњу граде се и смештајни капацитети, уз старе већ постојеће. На жалост, још је врло мало присутно наводњавање, које би омогућило стабилну производњу у честим сушним годинама. Сточарство, које је некад било врло распрострањено је у стагнацији. Ниске откупне цене стоке, а

нарочито млека, довеле су до опадања броја свих врста животиња. Гашење великих фарми и слаба селекција код одабира стоке, довели су до лошег расног састава и до нерентабилне производње. Компаративна предност великих пашњака и богате ратарске производње недовољно се користи.

5.3.2. Индустија, занатство

Нови Бечеј је у периоду до 1990. године био релативно развијен мали индустријски центар у Банату, али је након тога због општих кретања у земљи и окружењу, дошло до стагнације и значајног технолошког заостајања и исцрпљивању индустријских капацитета. Опадање индустријске производње и све последице које су из тога проистекле, утицале су на погоршање укупне развојне позиције Општине у ширим, регионалним оквирима. Међутим, имајући у виду значајан сировински потенцијал и традицију производње, нарочито у области агроиндустријског комплекса и индустрије грађевинског материјала, основне предусловеуспешнијег пословања и развоја индустрије треба тражити у повећању искоришћености инсталисаних капацитета, подизању квалитета производа и прилагођавању индустријске производње захтевима тржишта кроз реструктурирање, модернизацију, ширење производног програма и стварање услова за отварање нових погона.

Од значајнијих индустријских капацитета који се налазе у општини треба напоменути:

- Индустрију грађевинске керамике „NEXE“, која се бави производњом црепа и керамичких плочица;
- Металну индустрију „VOGEL&NOOT AgroSrb“, која се бави израдом пољопривредних машина;
- Индустрију текстила „ИТАЛТЕКС - ИНТИМО“, која се бави шивењем интимног рубља и чарапа;
- Индустрија за производњу кекса „ЖИТОПРЕРАДА ДМ“,
- Индустрија за прераду меса „ПРО - МЕС“;
- Индустрију за производњу обуће „SERBIA MANIFATTURE“ DOO.

Поред ових већих производних капацитета треба напоменути да у општини постоји и више десетина мањих производно - занатских радњи које се баве разним видовима прераде и производње, као на пример: прерада дрвета, израда бетонске галантерије, прерада млека, мањи текстилни погони, прерада житарица... Ови погони запошљавају од 2 до 25 радника и обично су настали из породичних фирми.

6. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Општина Нови Бечеј располаже са многим природним ресурсима, које користи делимично или их уопште не користи. Због сложене привредне ситуације, поједини ресурси се задњих године делимично користе, али са смањеним капацитетима. Од водећих ресурса, општина Нови Бечеј располаже са:

- пољопривредним земљиштем,
- шумом и шумским земљиштем,
- водом и водним земљиштем,
- геолошким ресурсима и
- биљним и животињским светом.

6.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште захвата 88,26% територије општине Нови Бечеј, а највећим делом секористи за ратарску производњу. Овај ресурс потребно је штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују производне функције земљишта. У том смислу забраном коришћења пољопривредног земљишта у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним Законом опољопривредном земљишту, забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, контролисаном применом минералних ђубрива и препарата за заштиту, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачуваће се и поправити квалитет земљишта кога чине у највећем проценту черноземи, слатине и ритске црнице.

Пољопривредно земљиште је потребно заштитити пољозащитним појасевима од штетног дејства еолске ерозије којом се односе и земљиште и усеви у фази семена, што за последицу има и смањење приноса.

Такође је потребно ваншумско зеленило повећати на око 2% територије општине у виду пољозащитних појасева, уз путеве и канале, с обзиром да утиче на унапређивање микроклиматских услова окружења.

6.2. Шуме и шумско земљиште

На територији Општине Нови Бечеј планира се повећање шумског земљишта са садашњих 1,96% на 2,06% пошумљавањем пољопривредног земљишта слабијег бонитета (VI и VII), изузетно IV и V катастарске класе по прибављеној сагласности надлежног Министарства. Шумско земљиште као ресурс треба користити у складу са

његовим биолошким капацитетима, како би ефекти производње у шумарству били већи. Сем тога, неопходно је остварити и заштитну (превасходно водозаштитну) и социо-економске функције шума. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа као и примена прописане технологије гајења шума спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

С обзиром на малу шумовитост општине, неопходно је искористити све земљишне ресурсе који су погодни за пошумљавање.

6.3. Воде и водно земљиште

6.3.1. Подземне воде

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

Подземна вода је повољна као извориште хигијенски исправне воде, јер изданска средина представља природни филтар и биохемијски реактор у коме се природним физичким, хемијским и биолошким процесима врши трансформација квалитета воде, у смислу побољшања квалитативних особина.

За новобечејску субрегију посебан значај имају артешке воде, или воде издани на већим дубинама, јер се из њих пијаћом водом снабдевају сва насеља општине. На основу хидрогеолошких сондажних истраживања, утврђено је да се артешке воде на територији општине налазе на различитим дубинама, у пет паралелних хоризоната.

Према овим подацима, водоносни хоризонти овако су распоређени:

- први водоносни хоризонт, дебљине око 12m, налази се на дубини од 20 до 40m;
- други хоризонт, дебљине око 30m, налази се на дубини од 60 до 95m;
- трећи водоносни хоризонт, дебљине око 20m, налази се од 105 до 115m;
- четврти водоносни хоризонт има дебљину око 45m, а налази се на дубини од 135 до 195m;
- пети водоносни хоризонт има дебљину око 26m, а налази се на дубини од око 250m.

6.3.2. Површинске воде, водно земљиште, обале, инундациони појас

Водно земљиште представљају корито и обале водотока. Водно земљиште се може користити на начин којим се не утиче штетно на воде и при обални екосистем. Кроз општину Нови Бечеј протиче река Тиса, систем канала Дунав-Тиса-Дунав и меандар старог тока реке Тисе под називом „Стара Тиса“. Ови водотокови се релативно мало користе за разновидове активности. Поред делимичног коришћења водотокова за системе наводњавања и одводњавања, водотокови се користе још и за транспорт роба, за спорт и рекреацију, за активности везане за туризам и за риболов. Водено богатство се користи заједно са водним земљиштем, обалама и инундационим појасом. Ради заштите вода забрањено је упуштати у мелиорационе канале и водотоке, било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода, које по Уредби окатегоризацији вода одговарају II класи, у складу са условима ЈВП Воде Војводине. При упуштању осталих отпадних вода, исте се морају обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) дотраженог степена квалитета.

6.4. Геолошки ресурси

Минералне сировине на територији Општине су заступљене као неметалне минералне сировине за добијање грађевинског материјала (глина, кварцни пескови), подземне воде, угљен диоксид CO_2 и хидрогеотермални потенцијал и угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас).

6.5. Биљни и животињски свет

На подручју општине Нови Бечеј заступљена је углавном флора и фауна карактеристична за Панонску низију, а посебно се истичу заштићена природна добра. Заштићена природна добра на територији општине Нови Бечеј су:

- Специјални резерват природе „Славо Копово“,
- Специјални резерват природе „Окањ бара“,
- Специјални резерват природе „Ритови доњег Потисја“
- Споменик природе Стари парк Соколац у Новом Бечеју,
- Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва,
- Споменик природе Храст лужњак код црпне станице у Великом рити,
- Парк природе „Русанда“.

На територији општине су и потенцијална природна добра: станишта природних реткости

фрагменти степа и слатина на потезу Нови Бечеј – Ново Милошево и Бочар – Сигет.

Специјални резерват природе „Славо Копово“ се налази на територији КО Нови Бечеј и обухвата површину од 976 ha. СРП Славо Копово представља простор фосилног меандра реке Тисе и сврстава се у I категорију, као природно добро од изузетног значаја.

На подручју Резервата су установљени режим I, II и III степена заштите. Славо Копово ужива и међународну заштиту, јер је заштићено као значајно станиште птица (IBA – YU 12 SE) и ботанички значајно подручје (IPA-4).

Специјални резерват природе „Окањ бара“ се једним делом простире на територији општине Нови Бечеј. Резерват чине Окањ бара, баре Црвенке, Чикош баре, делови атара насеља Тараш, Кумане, Меленци и Елемир, уз депресије уз леву обалу реке Тисе и има укупну површину од 5.480 ha. Уз само подручје Окања успоставиће се и заштитна зона од 4.134 ha. На подручју резервата утврђене су три зоне заштите, првог, другог и трећег степена.

Парк природе „Русанда“ коју чине NBC01b и ZRE21, степена заштите II категорија IUCN IV, а простире се на површини од 11,59 км².

Споменик природе Стари парк Соколац у Новом Бечеју је стављен под заштиту Решењем Општине Нови Бечеј као природни споменик вртне архитектуре. Површина Старог парка „Соколац“ износи 5ha 38a и 02 m².

Парк природе Стара Тиса код Бисерног острва налази се на подручју општине Нови Бечеј (КО Нови Бечеј), Бечеј (КО Бечеј и КО Бачко Градиште) и на подручју општине Жабал (КО Чуруг), на површини од 391,73 ha.

Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ налази се уз леву обалу реке Тисе у брањеном појасу, 20м од насипа, а у близини црпне станице у Великом риту. Локалитет се налази у општини Нови Бечеј. Заштита је успостављена 1985. године, на површини од 14 а.

Специјални резерват природе „Ритови доњег Потисја“ је најпрепознатљивији ритски комплекс Потисја у Србији обухвата станишта: осам старих меандара Тисе, шуме црне и беле тополе, беле врбе, влажне ливаде које обавијају плитке депресије, отворена водена огледала сталних и привремених бара, простране мочварне комплексе. СРП „Ритови доњег Потисја“ налази се у централном делу Војводине, тачније између уставе код Новог Бечеја и улива Бегеја у Тису што значи да обухвата територију града Зрењанина са 51,09%, општину Жабал 28,70, општину Тител 19,35 и општину Нови Бечеј 0,86% од укупне површине 3.010,67 ha.

На простору општине су заступљене и врсте крупне и ситне дивљачи (зец, фазан, препелица, срндаћ), а у Тиси и основној каналској мрежи бројне рибље врсте (шаран, штука, сом, тостолобик, караш, деверика, смуђ, бабушка) које треба заштитити одрживим коришћењем. Различите морфолошке целине, вегетација пашњака, барска вегетација, присуство вода, разне пољопривредне културе, повољни климатски утицаји и друго, обезбеђују погодне станишне услове за егзистенцију бројних врста ловне дивљачи. То значи да овде постоје добри природни услови за развој ловства, па према томе и ловног туризма. Ловни терени у новобечејској општини богати су ниском (зец, фазан) и срнећом дивљачи као и дивљом свињом.

7. Културни ресурси

Осим природних знаменитости општина Нови Бечеј нуди и различите културне садржаје као што су:

Музеј Главашева кућа – музеј је под заштитом државе. Данас њиме управља општина. Након радова и рестаурације на стогодишњицу смрти др Владимира Главаша (16.02.2009.) на овом месту је отворен први новобечејски музеј.

Кућа великог композитора Јосифа Маринковића није претворена у музеј или у спомен-кућу. Стога је успомени на овог нашег великог суграђанина додељена једна соба Главашеве куће. У њој се, поред раскошног намештаја, налазе урамљени пожутели листови на којима се налазе ноте Маринковићевих дела и цртеж новобечејског уметника Милорада Јосимовића, настао према сећању староседелца, а који приказује могући изглед композиторове куће.

Музеј Жеравице – једини музеј старих трактора и парних машина на Балкану и један од два у Европи, власника Чедомира Жеравице.

Музеј Котарка – завичајни музеј Новог Милошева, а може се слободно рећи и читавог Баната. Дворац породице Карачоњи налази се тачно преко пута садашњег музеја у Новом Милошеву садржи збирку експоната, старог намештаја, посуђа, алата и других занимљивих предмета из времена власника дворца. Поменути музеј у делу који се зове „Житни магацин“ оспособио је приземље за едукативно изложбене активности као својеврсни тренинг центар.

Арача – културно историјски споменик првог реда. Од некадашњег насеља остале су рушевине средњовековне романичке цркве која се налази на око 14 км североисточно од Новог Бечеја, 4 км десно од пута Нови Бечеј – Ново Милошево. Остаци садашње бенедиктанске опатије из прве половине XIII века данас могу послужити проучавању културне историје наших народа. Арача је препозната и као туристички потенцијал наше општине („Средњовековни фестивал Арача“).

Стари град – остаци утврђења на Љутову (део Новог Бечеја) где су се водиле многе битке. Стари град је почетком XV века често мењало своје господаре. Године, 1699. порушена су сва утврђења на Тиси. Ово место је изузетно популарно у току лета кад Тиса надође, јер се тада са њега може скакати у воду.

Матејски брод - неолитско насеље које припада средњем неолиту потиске културне групе из периода 3900-3550 пре наше ере. Овај археолошки локалитет се налази на око 6 км североисточно од Новог Бечеја на граници два потеса: Матеј и Шимуђска страна.

Борђош – археолошко налазиште насеља из каменог доба које је на мапи путописца Марсилија из XVIII века обележено као земљано утврђење. Борђош је удаљен 12 км од Новог Бечеја, а налази се око 200 м од Тисе, на њеној левој обали.

Галад град – средњовековна утврда налази се на крајњем истоку атара Новог Милошева, тачније на десној обали Галацке (данас је то крак ДТД) где су пронађени и фрагменти из XV и XVI века.

Са идејом очувања градског језгра и развоја туризма у Новом Бечеју је започета рестаурација фасада зграда под заштитом. Обнављање амбијенталних целина у Новом Бечеју, у центру Врањева (део Новог Бечеја), у Новом Милошеву (комплекс Карачоњи) и у Бочару (дворци Бајић и Хетерледи) треба да врати стари сјај општини. Овome треба додати Арачу и још 14 цркава, дворце на Соколцу и Бисерном острву, старе житне магацине у Новом Бечеју и Новом Милошеву.

Манифестације: Великогоспојински дани, Чамац на Тиси „Тиса река љубави“, Штрудлијада, дани Јосифа Маринковића – Обзорја на Тиси, Дани Лазе Телчког, Дани Теодора Павловића, Опасуљивање, Тиска академија акварела.

Све напред изнето заједно са потенцијалима природе даје изузетне услове за развој пољопривреде и туризма, пре свега сеоског, имајући у виду и постојање кућа за одмор, етно кућа, ресторана, пешачких стаза, путеви вина као и услова за лов и риболов.

Туристичка кретања, нарочито међународна, све се више усмеравају ка просторима са аутентичним културно-историјским наслеђем.

Профил нових туриста: Сви кључни трендови на пољу промене профила туриста будућности такође иду на руку Србији. Посебно је реч о трендовима према независним, технолошки освештеним посетиоцима у потрази за аутентичним искуствима, као и активним туристима заинтересованим за културу и природне ресурсе дестинација у које путују.

Угоститељски објекти који се налазе у општини Нови Бечеј углавном су у функцији пансиона, постоји само један хотел. Објекти нису распоређени по територији Општине већ су сконцентрисани највећим делом на насеље Нови Бечеј. Квалитет објеката може да задовољи тренутну туристичку посету, али развој туризма захтеваће и повећање угоститељских капацитета. Уочава се већ сада потреба за проширењем смештајних капацитета у целој Општини. Уједно постоји проблем на нивоу Општине са нереализованом категоризацијом приватног смештаја. Са друге стране, објекти за исхрану и пиће показују нешто већу разноврсност (према типовима објеката), као и бројност, што је у складу са потребним односом угоститељских смештајних и објеката за исхрану и пиће. У Општини постоји потреба за проширењем угоститељских капацитета за исхрану у ресторанским објектима.

У оквиру Стратегије развоја туризма општине Нови Бечеј урађена је туристичка валоризација ресурса општине Нови Бечеј свих природних и културних ресурса од значаја

за туристичку понуду као и валоризација спортских ресурса. При процесу валоризације параметри који су нумерички вредновани су специфичност ресурса, туристички потенцијал, доступност, туристичка опремљеност и значај ресурса. У оквиру културних ресурса највишу оцену добио је Музеј Жеравица (чија укупна оцена највиша по свим категоријама), затим Музеј Главашева кућа и Завичајни музеј Котарка у Новом Милошеву, исти број бодова добио је и амбијентални центар Новог Бечеја. У оквиру природних ресурса навише је оцењено Цветање Тисе и Бисерно острво.

(преузето из Стратегије развоја туризма општине Нови Бечеј 2009.)

8. Основни привредни сектори и гране

Према подацима РЗС за 2012. Годину анализа укупног амбијента и структуре привреде општине указала је на карактеристике недовољно развијене привреде које се огледају у следећем: Просечна нето зарада у односу на републички ниво износи 78%. Укупан број запослених у општини износи 3.681 лица, број запослених на 1000 становника износи 154, што чини 65,00% у односу на републички просек, број незапослених лица на 1000 становника износи 129, што за 16% премашује републички просек у структури оствареног народног дохотка

пољопривреда и друге примарне делатности учествују са 50,00%, прерађивачка индустрија са 33,00%, трговина на велико и мало са 8%, док све остале делатности остварују 9% народног дохотка.

Према подацима Агенције за привредне регистре из децембра 2012. године у општини Нови Бечеј послује 472 предузетника и 112 привредних друштава. Најразвијенија је А.Д. Полет ИГК чланица NEXE групе, производња грађевинског материјала. Присутна је још и текстилно-кожарска индустрија (Italtex, Serbiamanifatture, итд), металска индустрија (Vogel&Noot, Ферио продукт, итд), грађевинска индустрија (ГП Нови Бечеј, Ранђеловић градња, итд), индустрија пластике (ОМНИЈА ПАК, итд.) као и прехранбена индустрија (Житопрерада, Промес, Млекобел, итд). Многа од ових предузећа су у процесу приватизације прешла у руке власника из иностранства или ван територије општине, тако да је само незнатан број њих остао у поседу становника општине Нови Бечеј или још није приватизован.

На територији општине има око 2.200 регистрованих пољопривредних газдинстава, па се може закључити да већина становништва живи од пољопривредне производње (која се своди на ратарске културе и екстензивно сточарство) или тако допуњава приходе.

Општина је уз помоћ домаћих донатора (ресорних републичких министарстава и покрајинских секретаријата) у фази опремања индустријске зоне Исток у којој ће се, узависности од висине инвестиције, броја запослених и брзине реализације, парцеле издавати по врло повољним условима. Поред горе поменуте која је највише одмакла у процесу уређења, постоје следеће индустријске зоне: „Излаз“, „Центар“ и „Југ“. Такође, у складу са својим могућностима, општина улаже у инфраструктуру и побољшање услова живота (кишна и фекална канализација, улице и путеви, спортска и дечија игралишта, итд).

8.1. Запосленост и незапосленост

Укупан број запослених у општини Нови Бечеј је 3.681 док је стопа незапослености 41,17%.

Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у општини за период 2010-2013.год

	2010.	2011.	2012.	2013. (април)
Број запослених	3.683	3.533	3.536	3.681
Број незапослених	2.854	2.944	3.025	3.087
Просечна нето зарада (у РСД)	26.586	28.603	30.976	31.236

Извор: Агенција за привредне регистре

Општина Нови Бечеј бележи пораст броја незапослених у последњој години, и то највише у категорији неквалификованих и квалификованих незапослених лица.

	2010.	2011.	2012.	2013.
Неквалификовани	1.083	1.103	1.244	1.292
Нижа стручна спрема	206	182	194	192
Квалификовани	784	823	796	846
Средња стручна спрема	612	631	607	652
Висококвалификовани	14	17	9	8
Виша стручна спрема	65	60	55	54
Висока стручна спрема	90	128	120	128
Укупно:	2.854	2.944	3.025	3.172

9. Анализа налаза радне групе

Чињеница да је општина Нови Бечеј претежно пољопривредна али има веома мало прерађивачких капацитета за пољопривредне производе.

На територији ЛАГ-а налазе се значајни природни ресурси, али и недовољно искоришћени остали потенцијали културног, спортског, рекреативног карактера, ловног, риболовног туризма као и сеоског туризма.

Села обухваћена ЛАГ-ом одликују се депопулацијом и одласком младих у веће градове због недостатка посла као и због значајне разлике у квалитету и броју садржаја који нуди сеоска средина у односу на урбану.

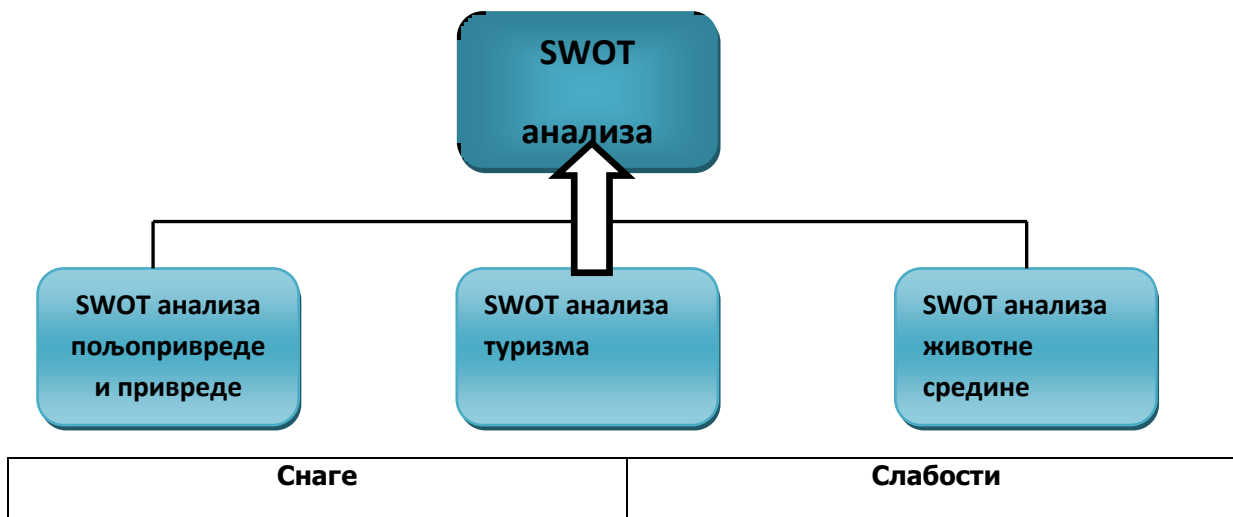
Утицај рада ЛАГ треба да се огледа у осигуравању предуслова за јачање иницијатива приватног сектора који су од важности за рурални развој и који значајно могу допринети, заједно са пословним и невладиним секторима развоју села, отварању нових радних места и побољшању економског положаја.

Ове циљеве могуће је достићи кроз следеће приоритете у раду:

1. Треба ојачати партнерства са актерима који се баве очувањем и заштитом животне средине како би се обезбедио еколошки рурални развој усмерен на очување природних вредности.
2. Потребно је усмерити напоре ка едукацији пољопривредника, ратара, воћара и повртара о безбедној употреби индустријских материјала (вештачка ђубрива, пестициди...) и узгоју повртарских култура под пластеницима и на отвореном.
3. Потребно је подићи степен свести становништва о користи од рециклаже, као и подржати иницијативе за удруживање ради отварања погона прерађивачке индустрије.
4. Потребно је анимирати, едуковати актере на метода производње на основу традиције као ресурса, охрабривање увођења иновација у пољопривреди, ширење информација о иновативним производним методама, јачање производње и ланаца прераде у локалној заједници и побољшавање веза између произвођача и прерађивача.

9.1. SWOT анализа

SWOT анализа је спроведена на основу заједничког процеса у оквиру радне групе, и одговора из упитника који су рађени са појединцима на терену. Одговори су интегрисани у једну заједничку SWOT табелу.

<p>+ ЛС посвећена развоју Општине + Вишенационална толерантна средина</p> <p>+ Организовано управљање комуналним отпадом (без одлагања) и примарна сепарација секундарних сировина + Постојање brownfield локација + Постојање средње школе (6 профила–гимназија, економија, електротехника, дизајн и машинство) + Развијена здравствена мрежа + Постојање Центра за социјални рад + Постојање установа из области социјалне заштите + Масовност, ентузијазам и традиција у спорту + Добро опремљена библиотека (једна од најстаријих у Војводини) + Постојање великог броја удружења грађана + Постојање спортског савеза и спортског центра + Појединачни ентузијазам грађана и НВО сектора + Постојање тројезичне наставе + Добра медијска покривеност</p> <p>+ Развијена друмска мрежа</p> <p>+ Богати туристички садржаји + Заштићена природна добра (Слано Копово, Стара Тиса, Окањ бара, Русанда, Ритови доњег Потисја, Стари хрст, Соколац, бројне биљне и животињске врсте) + Значајни водни ресурси и густа хидрографска мрежа + Река Тиса + Постојање сировинске базе за развој агроиндустрије + Развијен верски туризам Ловни и риболовни туризам + Присутност младих у пољопривредној производњи + Ресурси за развој ратарства и сточарства - велике обрадиве површине, пашњаци, традиција + Опремљеност пољопривредних газдинстава механизацијом + Релативно очувано пољопривредно земљиште + Институционална покривеност за питања ЗЖС (Инспектор и сарадник ЗЖС на општинском нивоу, пољочуварска служба, комунално предузеће, ватрогасна служба и штаб за ванредне ситуације)</p>	<p>- Релативно скроман општински буџет - Неопремљеност индустријских зона - Мали број МСП - Недовољно одржавање путне мреже - Лоше стање железничке инфраструктуре - Недовољно одржавање атарске каналске мреже - Неадекватна мрежа за снабдевање електричном енергијом</p> <p>+ Одсуство предузетничког духа - Нефункционалност удружења предузетника</p> <p>- Уситњеност индивидуалних пољопривредних поседа и фарми</p> <p>- Недовољни смештајни капацитети - Недовољна сарадња са удружењима грађана у области туризма - Недовољно образованих људи у области инфраструктуре у туризму и туризма - Недостатак капацитета предшколске установе - Недовољно развијена спортска инфраструктура - Лоша опремљеност установа културе и непостојање установа културе у насељеним местима</p> <p>- Низак ниво свести о значају ЗЖС - Неквалитетна вода за пиће и кување - Запуштена мрежа артеских бунара по улицама и унедостатак истих у насељеним местима - Непостојање канализационе мреже на појединим деловима територије ЛАГ-а - Неадекватно одлагање чврстог отпада - Застарела водоводна мрежа у насељеним местима општине (изузев Новог Милошева и делова насеља Бочар) - Ниска енергетска ефикасност објеката у сфери друштвене делатности и њихово неадекватно текуће одржавање - Неуређеност атмосферских канала - Релативно загађено земљиште у насељеним местима - Низак животни стандард - Недостатак информација о континуираном и систематском праћењу квалитета воде у Тиси, нарочито лети - Недовољна пошумљеност и непостојање већих зелених површина и неадекватно</p>
--	---

<p>+Постојање традиције, капацитета и квалификованог кадра у грађевинарству</p>	<p>одржавање засађених површина -Неактиван ОЦД сектор у области ЗЖС</p> <ul style="list-style-type: none"> - Непостојање дневних услуге социјалне заштите у заједници - Мали наталитет и одлазак младих из општине -Недовољно развијен школски спорт непостојање услова за развој истог -Недостатак свести о могућностима које пружа рекреативни спорт и неорганизованост у рекреативном спорту -Неискоришћеност водних путева река Тиса, неискоришћеност луке за прихват бродова -Неискоришћени термални извори -Недовољно искориштени постојећи капацитети за прихват туриста и развој туризма -Непостојање целокупне инфраструктуре за развој салашарског туризма -Непостојање студија изводљивости и постројења за производњу обновљивих извора енергије -Повећан број нерешених случајева крађа
<p>Шансе</p>	<p>Претње</p>
<ul style="list-style-type: none"> -Могућност креирања заједничког туристичког производа са суседним општинама -Веза са Сегедином преко Тисе -Успостављање наутничког саобраћаја -Војводина и Београд велико потенцијално емитивно тржиште -Партнерски однос са Румунским општинама -Положај који омогућава учествовање на конкурсима са Хрватском, Мађарском и Румунијом -Диверзификација туристичких производа -развој излетничког туризма -Промоција биолошки здраве хране -Конкурисање код иностраних и домаћих фондова за имплементацију пројеката за унапређење руралног развоја 	<ul style="list-style-type: none"> -Недовољно средстава за адекватно одржавање атарске каналске мреже -Слична туристичка понуда са општинама у региону -Агресивна маркетиншка кампања других општина и регија -Слаба промоција у оквиру ТОВ-а и ТОС-а - Недовољна економска средства за реализацију идеја -Највећи број производа је у облику сировина и полупроизвода са малим профитом за произвођаче -Боља понуда иностранства и напуштање општине од стране младих људи -Неповољна економска ситуација за даља улагања у унапређење туристичке инфраструктуре

Из радионица и различитих дискусија идентификовано је да је снага ЛАГ подручја управо они пољопривредници који су спремни да уче, прихватају нове технологије и свакодневно унапређују своју производњу (на пример удруживање пољопривредника и оснивање задруга које су постале носилац развоја воћарске производње).

Проблем сеоског становништва на тржишту рада је запосленост у нископродуктивном пољопривредном раду у оквиру газдинства за које не виде начин да их повећају своја примања, него покушавају да нађу посао у непољопривредним сектору.

Анкете о радној снази показују да рурална популација у поређењу са „градском“ има више стопе активности и запослености, при чему запосленост и активност не воде нужно до остављања оптималне зараде. Највећи број становника руралних подручја се води као пољопривредно, што не подразумева пуну запосленост, а са друге стране руковођење газдинством није увек усмерено на тржиште. Око **50%** газдинстава износи део производа на тржиште што значи да је овај рад и производња за сопствене потребе. Значајан део оних који су ангажовани у овом облику рада налазе се у статусу помажућих чланова газдинства. Велика већина у овој категорији неплаћене радне снаге су жене.

10. Приоритети развоја

Приоритет 1.	Приоритет 2.	Приоритет 3.
Подстицање и јачање предузетништва за развој свих економских делатности, нарочито пољопривреде и прераде хране	Развој и неговање различитих култура поспешујући сеоски туризам	Неговање и уважавање природних ресурса и окружења

Приоритети у остваривању визије подручја НБрурал су:

1. Подстицање и јачање предузетништва за развој свих економских делатности, нарочито пољопривреде и прераде хране

Привредни раст, развој пољопривреде и смањење незапослености је основа за развој ЛАГ заједнице. Како привредни раст зависи од много фактора, на неке од њих заједница у оквиру ЛАГ-а не може да утиче.

Локална заједница ипак може да заузме проактиван став: пре свега може да подржи шире привредне стратегије које подстичу и јачају предузетништво и развој пољопривреде и прераде хране. Такође, може да утиче на побољшавање ефикасности постојећих, изградњу свих облика имовине руралне заједнице (економске, људске и социјалне), стварање нових могућности кроз размишљање на иновативан начин о проблемима и отвореним питањима са новим претпоставкама, те подстицање ентузијазма и "страсти" људи ка променама, негујући и стварајући мале, видљиве успехе.

Важан елемент напретка у сеоским заједницама треба да буде промишљен, различит, другачији приступ одређеним појавама, пословима и решењима. Због тога је развијање и неговање предузетништва и предузетничког духа суштински важно за развој заједнице.

2. Развој и неговање различитих култура поспешујући сеоски туризам

Територија ЛАГ-а је дом за становнике припаднике различитих култура, традиција и веровања као и значајан број националних мањина. Искуство, знање старијих суграђана је ресурс који је могуће користити кроз савета о пољопривредној производњи посебно органској производњи, као и за прикупљање података о подручју ЛАГ-а који се могу користити у привлачењу туриста, (узгој на традиционалан начин).

Идеја је да се кроз домаћу радиност и очување нематеријалне културне баштине омогући запошљавање тешко запошљиве категорије становништва, жена у старосној доби између 40 и 65 година. Сеоски туризам се препознаје као значајна шанса за развој целокупне локалне заједнице.

3. Неговање и уважавање природних ресурса и окружења

Општина Нови Бечеј има значајне природне ресурсе, недовољно промовисане. Река Тиса је значајна шанса за пловни међународни саобраћај. Дефинисањем праваца развоја и политике управљања животном средином на територији ЛАГ-а подстакнуће се решавање проблема из области заштите животне средине. Санацијом депонија подићи ће се ниво заштите животне средине као и утицај на здравље становништва. Промовисањем и развијањем чистијих технологија смањиће се количина отпада. Едукацијом о сортирању и рециклажи, и применом ових метода уштедеће се енергија као и утицање на свест о отпаду као ресурсу, а не као смећу и загађивачу.

11. Уместо закључка

Значај пољопривреде за привредну и укупну запослености, веома је велик и знатно доприноси осталим индустријским секторима који зависе од сировина из пољопривреде, индустрији инпута за пољопривреду и пратећим услужним делатностима. Постоје потенцијали за интензивнију пољопривредну производњу.

Данашњицу руралних подручја обележавају трендови кроз које треба проћи што безболније и на начин који ће обезбедити просперитет појединца, локалне заједнице и читаве територије. Ти трендови су последица процеса транзиције који код нас још увек није окончан, а огледа се у наслеђеном уверењу да државне фирме обезбеђују доживотни посао, да је четврти степен школске спреме и даље довољан за успешну трку на тржишту рада.

Нема довољно промовисања могућности зараде у примарној пољопривредној производњи, уважавања значаја увођења додатних улагања, мада бисмо могли рећи и заборављених улагања у системе за наводњавање који осигуравају континуитет приноса у сушним годинама које су све чешће.

Такође се пре мало уважава значај целоживотног учења и тржишног пословања које подразумева прећење трендова и прилагођавање истима, не због популарности него из озбиљне финансијске процене која постоји у моменту промене улагања у пољопривредну производњу. Такође је потребно преиспитати значај удруживања посебно власника мањих газдинстава при пласману пољопривредних производа, јер би то омогућило и општини да лакше донесе одлуке о стратешким пројектима који би подржали сектор пољопривреде.

Ниски приходи у пољопривреди усмеравају људе да траже посао у другим секторима који су углавном у градским срединама.

Диверзификација активности на пољопривредном домаћинству у правцу туризма, занатства, услуга и домаће радности карактеристична је због све мањих потреба за радном снагом у пољопривреди. Диверзификација руралне економије захтева специфична знања и вештине од руралне популације о економији, маркетингу, менаџменту, информационим технологијама. Потенцијали су велики и треба их искористити пре свега због позитивног тренда постојања интересовања у сектору туризма и услуга за овим видом.

Потребно је подићи степен заинтересованости за активно укључивање у ЛАГ приватног сектора и то промовисањем компаративних предности оваквог приступа као и значајне финансијске добити.

Циљ је буђење свести о значају међусекторске сарадње у оквиру које организације раде заједно на праведан и обострано користан начин, те кроз прихватање ЛЕАДЕР принципа утичу на постизање циљева одрживог развоја.

Рурални развој у наредном периоду треба осмислити у етапама. Основни параметри при планирању треба да буду: праћење глобалних трендова у производњи хране и туризму, расположива финансијска средства у општини као и значајна финансиска средства из ЕУ.

Напоре треба усмерити на едукацију како чланова ЛАГ-а, тако и шире, да спремно дочекају отварање ИПАРД линије и других значајних фондова. Под спремношћу се подразумева осим знања о припреми пројеката и кораци ка успостављању партнерстава, у удруживању произвођача и јасна визија улоге сеоских домаћинстава у развоју туризма.

Да би се ови кораци реализовали, стратешки оквир постављен овом Стратегијом неопходно је да се што скорије приступи изради акционог плана који би обухватио начин постизања приоритета те дефинисао пројекте који доприносе испуњењу мера и активности.

12. Приоритети, специфични циљеви и мере

ПРИОРИТЕТ	СПЕЦИФИЧАН ЦИЉ	МЕРА/АКТИВНОСТ
<p>Подстицање и јачање предузетништва за развој свих економских делатности, нарочито пољопривреде и прераде хране</p>	<p>ПЕРМАНЕНТНО ЈАЧАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА</p>	<p>Подизање образовног нивоа становништва у оквиру ЛАГ-а</p>
		<p>Оснаживање ОЦД сектора</p>
		<p>Унапређење положаја рањивих група</p>
	<p>РАЗВИЈЕНИ КАПАЦИТЕТИ/САДРЖАЈИ ЗА ЗАДОВОЉАВАЊЕ ДРУШТВЕНИХ ПОТРЕБА СТАНОВНИШТВА</p>	<p>Развој услова и подизање квалитета услуга у образовању</p>
		<p>Подизање нивоа свести становништва у сфери здравствене заштите</p>
		<p>Побољшање услуга социјалне заштите</p>
		<p>Развој услова и подизање квалитета услуга у сфери културе</p>
		<p>Развој услова за бављење спортом</p>
		<p>Унапређење комуникације ЛС, грађана и ЛАГ-а</p>
	<p>РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ</p>	<p>Развој биљне производње</p>
		<p>Развој сточарске производње</p>
	<p>РАЗВОЈ ПРЕРАЂИВАЧКИХ КАПАЦИТЕТА</p>	<p>Привлачење инвеститора у прерађивачки сектор</p>
<p>РАЗВОЈ СЕКТОРА МСП И ПРЕДУЗЕТНИШТВА</p>	<p>Подизање предузетничког духа</p>	
	<p>Подстицање формирања МСП и радњи</p>	
<p>Развој и неговање различитих култура поспешујући сеоски туризам</p>	<p>ПОДИЗАЊЕ КВАЛИТЕТА ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ</p>	<p>Развој неманифестационог сеоског туризма</p>
		<p>Развој других видова туризма</p>

		Унапређење и развој туристичке инфраструктуре и супраструктуре
Неговање и уважавање природних ресурса и окружења	ПОДИЗАЊЕ ЕКОЛОШКИХ СВЕСТИ У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ	Подршка посебним програмима институција, ЈП, програмима Удружења грађана и приватни сектор
	ОЧУВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	Израда планских и стратешких докумената у области ЗЖС
		Праћење и унапређење стања природе и јавних површина
	УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	Санација и изградња атмосферских канала и атарске каналске мреже
		Унапређење водоводне и канализационе мреже
		Развој путне инфраструктуре
		Развој инфраструктуре на обали реке Тисе
		Повећање енергетске ефикасности у оквиру ЛАГ-а
	УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	Управљање посебним токовима отпада